

מי שאמר פרק רביעי נזיר

כמו

עין משפט נר מצוה

(א) [פסחים כג. כז.] וני מוסי' פסחים כב. כג. (ג) [ג' מוסי' פסחים כב. כג.] ד"ה חולין, (ד) חולין פ: קדושין (ע.א.ד.) [ויקרא לט, ט] (ס) [סוכה מ: וקדושין כ. (ועגפין ל:)] דמילא ר' יוסי גרבי מנינא אמר כו' והוא מוסי' בעגפין פ"ה נראה להדיא שהיה מנא ועגפ"י מרי רבינא' הו' ועי' מוסי' בעגפין לז: ד"ה פסק מנני וכו' והליתו דרבי' ב"ח דהכא מנא הוא וא"כ גרסת ס"א הדפוס לעיל חמ' לז: ק"ש אמר רבינא' הוא עיקר וע' רשב"ס ב"ב פקו. ר"ה מביאה קרבן וכו' משמע ג"כ דגרס הכא ר' יוסי גרבי מנינא בעגפין ועי' ברבתי י: א"ר יוחנן א"ר יוסי גרבי מנינא,

נוסחת הריב"ן

[א] מוסי': [ב] גלגל: [ג] משיב: [ד] טעמא: [ה] דקא מתרין הכי: [ו] מן סביבתא: [ז] מביאה קרבן העוף על הספק כו':

הגהות הבה"ח

(א) גמ' מתא או שמדחו קרוביו אלל לר' יוסי וכו' לו כמניניהו דקרבין: (ב) רשי" ד"ה לא מביעה וכו' ה"א עס ד"ה אלל וכו' אלל לריש לקיש: (ג) ה"ה היינו וכו' או שמדחו קרוביו: (ד) ר"ה תלמוד לומר וכו' את זבוב לדבר ולקבצה להקיש: (ה) ד"ה מה זכר וכו' שלעלם מביא צממה:

גליון הש"ס

גמ' קסבר חולין בעורה לאו דאורייתא. עי' מוסי' וזכסי דף טו ע"ב ד"ה צדס:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] תר"ה קסבר כו' וכן מותר להביא הלחם והזרוע בשלה. מיעוט הלחם והזרוע בשלה נמתק וי"ב לחם מן הסל חזונו כג"ל א"מ: [ב] בא"ד והדס זרזוק לשם שמים. מיעוט שמים נמתק וי"ב מוסי': [ג] ד"ה לזכר וכו' וי"ע דוח נמי וכו' כגון גבי אש וכו' ועגפ"י יש לפרש בלשון זכר נאמרה. מיעוט כגון ועגפ"י יש לפרש נמתק וי"ב מן וז"ע וכו' עד בלשון זכר נאמרה הוא גליון ממש אחד ואח"כ שם ממתקין דברי המוסי' ועגפ"י יש לפרש ונראה דר' יוסי מיידי כוז שמביא על הויכח וכו' ואש מתרין הי"ע וד"ק וכו' א"ר א"מ ועי' ש"ד [א] בא"ד אף היא נמי מביאה חטאת העוף היכא שגא עליה. מיעוט היכא שגא עליה נמתק: [ח] בא"ד וי"ה דמני למימר מה זכר וכו' ספק זכר מביאה על הספק. ספק זכר מה עד הספק צמחא נמתק וי"ב וי"ה דמני למימר גבי זכר כמו בסמוך כג"ל א"מ ועי' ש"ד:

פי' הרא"ש

כדי לחנכו במצוות דת"י סיג לפרישות. אמטו להכי בנו אין בחו לא דכך נתקבלה הלכה: אפי' נדרים נמי נדרים נמי סיג לפרישות: כל כמיתוה דקרוכים דאמרו לא התגורר

וריש לקיש אמר. טעמא שהאיש מדיר את בנו בזמיר כדי לחנכו בצמחות: **ואי משום חינוך אפילו אשה**. תהא מדירת את בנה בזמיר: **בשלמא רבי יוחנן דאמר הלכה היא בזמיר אמטו להכי בנו אין צהו לא**. דהכי היא הלכה ואין משיבין כלל: **אלא לריש לקיש אפילו צהו**. נמי ליהוי א' מוסי': **בזמיר אין**. ז' לשון מירות אדם יכול להזירו כדהויא הלכה למשה מסיני ובלשון נדרים לא: **לא מביעה אשאר נדרים**. כגון להדירו להביא קרבן דלית ליה נוול דמותר בשמות ציין דיכול להדירו: **א' אלל אפילו בזמירות**. כ' זכולה שמעתא גרסינן אלל דריש לקיש וספריס שכתוב צהו ר' יוסי ב' מנינא כשעתא היא: היינו

דקסני מיחה או (א) **שמיחהו קרוביו**. דכי היכי דהלכה היא שהאיש מוסי' את בנו הכי נמי הלכה שיכולין למחות: **אלל לריש לקיש כל כמניניהו**. דקרבין דאמרי ליה לא מגמריה מלות: **קסבר**. ריש לקיש כל חינוך דלל ג' משיבין ליה כגון חינוך דמירות דזווינא הוא דקא מגלח ראשו לא ניחא ליה לצריה ומשום הכי יכולים למחות: **אפי' מותר** לו לגלח ווע"ג דעמיד הקפה וקעבר על לאו דלא תקפוי' דהכי הוא הלכה למשה מסיני: **אלל לריש לקיש**. היכי עבר על הקפה דהוי מדאורייתא משום חינוך: **קסבר הקפס כל הראש**. לא מיתסק אלל מדרבנן ואחי חינוך כו': **אפי' מגלח ומייטי קרבן**. ולית ציה משום חולין בעורה: **אלל לריש לקיש**. דאמר דלל הוי ז' טעם אלל משום חינוך כיון דלל חל עליה מירות מדאורייתא אישתכח דקא מייטי חולין לעורה: **כי קא מיטמא מייטי אפריס ואכיל כהן מליקה**. ולית ציה לא משום חולין לעורה ולא משום מליקה דהכי הלכה למשה מסיני: **אלל לריש לקיש**. כיון דמדאורייתא לא מייחבו צמירות אשתכח דקמייטי חולין לעורה וקא אכיל כהן נבילה: ה"ג **סבר לה כר' יוסי ברבי יהודה דאמר אין שמיטה לעוף מן הסורה וחולין בעורה לאו דאורייתא**. והילכך כיון דמדאורייתא לא צעי שמיטה לא חשיבא נבילה ולא מייטי חולין לעורה דאיסור חולין בעורה לימיה לרבי יוסי אלל מדרבנן.

ולמאן דקא מתרין ה' ידע ליה הכי היכא אמר רבי יוסי הכי: מנין לחטאת העוף שצאה על הספק. כגון לדידה או דזיבה שאינה נאכלת: **תלמוד לומר**. והדוה צדנתה והזו **את זכר מביא קרבן**. בהמה על ודאי אלל חלצ צשווג וה"ה לודאי זיבה אף נקבה מביאה קרבן על ודאי לדיה חטאת העוף: **מה זכר מביא**. אשם תלוי על ספק אף נקבה מביאה קרבן על ספק לדיה. אבל עדיין לא שמענו אש ממנין צממה אש ממנין העוף אלל ממנה שלמדנו שצמח זכר על הספק מאותו מין שצמח על הודאי שלעולם (א) **מביאין** וצממה נמי על ספק לדיה ויזיבה: **מה זכר מביא קרבן**. על הספק ונאכל שהי אשם תלוי נאכל אף נקבה מביאה קרבן ו' מן העוף על ספק ישה נאכל:

אמר מנין שהוא מביא קרבן על הודאי דהיינו צממה לחטאת הוא מביא על דהיינו חטאת העוף מביא על הספק עוף לחטאת וה"ה דמני למימר כי היכי דמביא הוא אשם על [ספקן] חלצ [היא נמי] מייטי לספק יזיבה חטאת העוף על הספק: **א' מה זכר מביא קרבן ונאכל**.

אמר מנין שהיא מביא קרבן על הודאי דהיינו צממה לחטאת הוא מביא על דהיינו חטאת העוף מביא על הספק עוף לחטאת וה"ה דמני למימר כי היכי דמביא הוא אשם על [ספקן] חלצ [היא נמי] מייטי לספק יזיבה חטאת העוף על הספק: **א' מה זכר מביא קרבן ונאכל**.

וא"כ ס"ל אין שמיטה לעוף מן התורה ונראה דאין צריך לחכות הספרים דר"י בר חנינא (ב) שהיה אמורא תלמידו של ר' יוחנן היה כדאימת בסנהדרין דר' יוחנן סמכיה לר' יוסי בר חנינא והתניא ר"י בר חנינא מנין לחטאת העוף בהמה על הספק שאינה נאכלת. כגון ספק זבה ויולדת. וקצת קשה דמשמע דפשיטא ליה בהמה על הספק דמריית קרא דאינה נאכלת וצריך לומר דסיפא דמילתא נקט וכולה אחיי' מהך קרא: אפי' נקבה מביאה קרבן על הודאי הא לא צריך קרא דהשוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשי' שבתורה אלא משום סימא ומלחא נקט: וזכר מביא קרבן על הספק אשם תלוי: אפי' נקבה מביאה וכו' כולומר קרבן דשייך בנקבה ולא בזכר כגון יולדת על הספק מביאה: ממין שהוא מביא על הודאי שהוא מביא חטאת בהמה: מביא על הספק

קסבר חולין שנשחטו בעורה לאו דאורייתא. צין בהצמחן וצין דשרי לאוכלס וכן מותר להביא א' [הלחם והזרוע בשלה] מן האיל ולהניף בעורה והאימורים של חטאת איכא למימר יעלם לשם עלים והדס זרזוק לשם ב' שמים ועולה ושלמים יעשה לשם

נזבה: משום הכי כי מיטמא מייטי קרבן ציפורין. דמשמע ל' מדיר בנו בזמיר דכל תורת זמיר עליו ואס מיטמא מביא ציפורי' אחד לעולה ואחד לחטאת ונאכל: **א"ר א"ר רבי יוסי בר' חנינא קאביב בהן נבילה**. שהרי [מלכות] צמליקה והא לא קשיא ליה קאכיל טרפה דמליקה מן העורף וה"ל נשברה חוט השדרה דאיכא למימר דקסבר ליה כמ"ד מחזיר הסימנין אחורי העורף (חולין דף יט:):

קסבר רבי יוסי בר' חנינא אין שחיטה לעוף מן התורה. ולא צריכא אלל נחירת סימנין להוליא הדס דכך הסימנים ומני מולק והוליא הדס מו לא כרין: **ה"ג** וסבר רבי יוסי בר' חנינא הכי והתניא א"ר אמר ריש לקיש כל כמניניהו קרובים דאמרין ליה לא תיגמריה מצות קסבר כל חינוך דלא חשיב לא ניחא ליה בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בזמיר משום הכי מגלח ועביד הקפה אלא לר' יוסי בר' חנינא אמר ר"ל כדי לחנכו במצות הא קעביד הקפה קסבר הקפת כל הראש מדרבנן וחינוך מדרבנן ואתי חינוך דרבנן ודחי הקפה דרבנן בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בזמיר אהכי מוגלח מייטי קרבן אלא לרבי יוסי ברבי חנינא אמר ריש לקיש כדי לחנכו במצות הא קא מייטי חולין לעורה *קסבר חולין בעורה (א) לאו דאורייתא בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בזמיר אהכי כי מיטמא מייטי קרבן ציפורין ואכיל כהן מליקה אלא לרבי יוסי ברבי חנינא אמר ריש לקיש הא קאכיל נבילה קסבר כרבי יוסי בר' יהודה (א) דאין שחיטה לעוף מן התורה וחולין בעורה לאו דאורייתא וסבר רבי יוסי הכי והתניא ר' יוסי ברבי יהודה אומר מנין לחטאת העוף שהיא באה על הספק שאינה נאכלת תלמוד לומר יהוב את זבוב לזכר ולנקבה מוקיש נקבה לזכר מה זכר מביא קרבן על הודאי אף נקבה מביאה קרבן על הודאי ומה זכר מביא על הספק אף נקבה מביא על הודאי מביא על הספק אף נקבה מביא על הספק אף נקבה מביא על הספק אף נקבה מביאה קרבן ונאכל אף נקבה מביאה קרבן ונאכל אמרת לא

חלצ והוא הדין נקבה דזה דבר פשוט צלה היקש הילקך נקיש מה זכר מביא על הספק אשם תלוי אף נקבה מביאה על הספק ג' וי"ע דזה נמי דבר פשוט [דפרשה] צדשם תלוי כתיב (כגון) גבי איש וגבי אשה דכל התורה כולה (ועגפ"י יש לפרש) בלשון זכר נאמרה ונראה לר"י דמיידי צז צדא על הזבה מה הזכר מביא חטאת אף נקבה מביאה [מתטאת] ומה הוא מביא נמי כשהוא ספק צז אף היא נמי מביאה חטאת עוף ד' היכא שגא עליה כשהיא ספק צזה ה' [והוא הדין דמני למימר מה זכר וכו'] אף נקבה מביאה על הספק צזה מביאה על הספק כמו צסמוך ומה זכר מביא קרבן דמביא צממה לחאשם תלוי אף נקבה מביאה על הודאי אשם על [ספקן] חלצ [היא נמי] מייטי לספק יזיבה חטאת העוף על הספק: **א' מה זכר מביא קרבן ונאכל**.

וא"כ ס"ל אין שחיטה לעוף מן התורה ונראה דאין צריך לחכות הספרים דר"י בר חנינא (ב) שהיה אמורא תלמידו של ר' יוחנן היה כדאימת בסנהדרין דר' יוחנן סמכיה לר' יוסי בר חנינא והתניא ר"י בר חנינא מנין לחטאת העוף בהמה על הספק שאינה נאכלת. כגון ספק זבה ויולדת. וקצת קשה דמשמע דפשיטא ליה בהמה על הספק דמריית קרא דאינה נאכלת וצריך לומר דסיפא דמילתא נקט וכולה אחיי' מהך קרא: אפי' נקבה מביאה קרבן על הודאי הא לא צריך קרא דהשוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשי' שבתורה אלא משום סימא ומלחא נקט: וזכר מביא קרבן על הספק אשם תלוי: אפי' נקבה מביאה וכו' כולומר קרבן דשייך בנקבה ולא בזכר כגון יולדת על הספק מביאה: ממין שהוא מביא על הודאי שהוא מביא חטאת בהמה: מביא על הספק

קסבר חולין שנשחטו בעורה לאו דאורייתא. צין בהצמחן וצין דשרי לאוכלס וכן מותר להביא א' [הלחם והזרוע בשלה] מן האיל ולהניף בעורה והאימורים של חטאת איכא למימר יעלם לשם עלים והדס זרזוק לשם ב' שמים ועולה ושלמים יעשה לשם

נזבה: משום הכי כי מיטמא מייטי קרבן ציפורין. דמשמע ל' מדיר בנו בזמיר דכל תורת זמיר עליו ואס מיטמא מביא ציפורי' אחד לעולה ואחד לחטאת ונאכל: **א"ר א"ר רבי יוסי בר' חנינא קאביב בהן נבילה**. שהרי [מלכות] צמליקה והא לא קשיא ליה קאכיל טרפה דמליקה מן העורף וה"ל נשברה חוט השדרה דאיכא למימר דקסבר ליה כמ"ד מחזיר הסימנין אחורי העורף (חולין דף יט:):

קסבר רבי יוסי בר' חנינא אין שחיטה לעוף מן התורה. ולא צריכא אלל נחירת סימנין להוליא הדס דכך הסימנים ומני מולק והוליא הדס מו לא כרין: **ה"ג** וסבר רבי יוסי בר' חנינא הכי והתניא א"ר אמר ריש לקיש כל כמניניהו קרובים דאמרין ליה לא תיגמריה מצות קסבר כל חינוך דלא חשיב לא ניחא ליה בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בזמיר משום הכי מגלח ועביד הקפה אלא לר' יוסי בר' חנינא אמר ר"ל כדי לחנכו במצות הא קעביד הקפה קסבר הקפת כל הראש מדרבנן וחינוך מדרבנן ואתי חינוך דרבנן ודחי הקפה דרבנן בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בזמיר אהכי מוגלח מייטי קרבן אלא לרבי יוסי ברבי חנינא אמר ריש לקיש כדי לחנכו במצות הא קא מייטי חולין לעורה *קסבר חולין בעורה (א) לאו דאורייתא בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בזמיר אהכי כי מיטמא מייטי קרבן ציפורין ואכיל כהן מליקה אלא לרבי יוסי ברבי חנינא אמר ריש לקיש הא קאכיל נבילה קסבר כרבי יוסי בר' יהודה (א) דאין שחיטה לעוף מן התורה וחולין בעורה לאו דאורייתא וסבר רבי יוסי הכי והתניא ר' יוסי ברבי יהודה אומר מנין לחטאת העוף שהיא באה על הספק שאינה נאכלת תלמוד לומר יהוב את זבוב לזכר ולנקבה מוקיש נקבה לזכר מה זכר מביא קרבן על הודאי אף נקבה מביאה קרבן על הודאי ומה זכר מביא על הספק אף נקבה מביא על הספק אף נקבה מביא על הספק אף נקבה מביאה קרבן ונאכל אף נקבה מביאה קרבן ונאכל אמרת לא

קסבר חולין שנשחטו בעורה לאו דאורייתא. צין בהצמחן וצין דשרי לאוכלס וכן מותר להביא א' [הלחם והזרוע בשלה] מן האיל ולהניף בעורה והאימורים של חטאת איכא למימר יעלם לשם עלים והדס זרזוק לשם ב' שמים ועולה ושלמים יעשה לשם

נזבה: משום הכי כי מיטמא מייטי קרבן ציפורין. דמשמע ל' מדיר בנו בזמיר דכל תורת זמיר עליו ואס מיטמא מביא ציפורי' אחד לעולה ואחד לחטאת ונאכל: **א"ר א"ר רבי יוסי בר' חנינא קאביב בהן נבילה**. שהרי [מלכות] צמליקה והא לא קשיא ליה קאכיל טרפה דמליקה מן העורף וה"ל נשברה חוט השדרה דאיכא למימר דקסבר ליה כמ"ד מחזיר הסימנין אחורי העורף (חולין דף יט:):

קסבר רבי יוסי בר' חנינא אין שחיטה לעוף מן התורה. ולא צריכא אלל נחירת סימנין להוליא הדס דכך הסימנים ומני מולק והוליא הדס מו לא כרין: **ה"ג** וסבר רבי יוסי בר' חנינא הכי והתניא א"ר אמר ריש לקיש כל כמניניהו קרובים דאמרין ליה לא תיגמריה מצות קסבר כל חינוך דלא חשיב לא ניחא ליה בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בזמיר משום הכי מגלח ועביד הקפה אלא לר' יוסי בר' חנינא אמר ר"ל כדי לחנכו במצות הא קעביד הקפה קסבר הקפת כל הראש מדרבנן וחינוך מדרבנן ואתי חינוך דרבנן ודחי הקפה דרבנן בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בזמיר אהכי מוגלח מייטי קרבן אלא לרבי יוסי ברבי חנינא אמר ריש לקיש כדי לחנכו במצות הא קא מייטי חולין לעורה *קסבר חולין בעורה (א) לאו דאורייתא בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בזמיר אהכי כי מיטמא מייטי קרבן ציפורין ואכיל כהן מליקה אלא לרבי יוסי ברבי חנינא אמר ריש לקיש הא קאכיל נבילה קסבר כרבי יוסי בר' יהודה (א) דאין שחיטה לעוף מן התורה וחולין בעורה לאו דאורייתא וסבר רבי יוסי הכי והתניא ר' יוסי ברבי יהודה אומר מנין לחטאת העוף שהיא באה על הספק שאינה נאכלת תלמוד לומר יהוב את זבוב לזכר ולנקבה מוקיש נקבה לזכר מה זכר מביא קרבן על הודאי אף נקבה מביאה קרבן על הודאי ומה זכר מביא על הספק אף נקבה מביא על הספק אף נקבה מביאה קרבן ונאכל אף נקבה מביאה קרבן ונאכל אמרת לא

נו א מיי פ"ג מהל' צ"ח הל' טו פ"ד מהל' חפילין הל' יג פ"א מהל' ט"ח הל' א פ"ז מהל' לולב הל' יט ופ"ז מהלכות סוכה הלכה א ופ"א מהלכות מגילה הלכה א ופ"ב מהלכות שביעית עשור הלכה ין סמג עשין כה כו יע מדל עוש"ש א"ר"ס ס"י ח פטי ג ופי' לו סעי' ג ופי' מרנז וטוש"ע יו"ד ס"י רמה פטי ה ה' וטוש"ע א"ר ס"י מרמ סעיף ג ופי' מרע סעיף ג ופי' מהפט סעיף א ופי' מרע סעיף ג:

גו ב מיי פ"ב מהל' מירות הל"ג: גה ג מיי פ"ב מהל' שמיטה הל"ג ועי' ש"ס כ"מ: ד מיי פ"ב מהל' מירות הל' ד': גה ג מיי פ"ז מהל' פסולי מוקדשין הל' י' ופי' ט' ט' הל' י' ופי' ט' מהל' מחוסרי כפרה הל' ו הל' י: ו מיי פ"א מהל' שגגות הל"א סמג עשין יג: בא ד מיי ט' ט' פ"ה הל' ד ה ופי' מהל' א"ר הל"א ופי' מהל' מחוסרי כפרה הל"ג: כב ג מיי פ"ח מהל' שגגות הל"א: כג ג מיי פ"א מהל' מחוסרי כפרה הל"ז: כד י מיי פ"ח מהל' שגגות ט': כה ב מיי פ"א מהל' מחוסרי כפרה ט': כו ל מיי פ"ט מהל' מנשה קרינות הל"א סמג עשין קפ:

תורה אור השלם

1. והנה בנדרתה והנה את זבוב לזכר ולנקבה וקראש אשך יושב עם טמאה: וקרא טו לג

הגהות התוספות

1. ל"ל ולא גרס ר"מ כפי. 2. ל"ל וסבר רבי יוסי ברבי יהודה הכי והתניא וכו' ומיהו לא כו'. ומיעוט דאמר לקמן נמתק. 3. עי' בהגהות הב"ר לביעור זה.

מוסף רש"י

חולין בעורה. חולין שנשחטו בעורה דלמרי צמחא, לאו דאורייתא. צפרק שני קדושין (נח.) אפילו צה (פסחים כב.) אין שחיטה לעוף מן התורה. ואפילו חמורה שבעל פה מהלכה למשה מסיני לן, אלל מדברי סופרים, ואין נבלת עוף קרויה נבלה אלל אש כן מתא מלאה ועטם דלין שמיטה לעוף מן התורה, בשמיטת חולין (שם) יליף מושפך את דמו, בשפיכה בעלמא (קדושין עא.).

פי' הרא"ש (המשך)

והכין פי' ר' יוסי בר חנינא אשכחן תנא דסבר כותיה [ומיהו לא מציעין] דאית ליה לר' יוסי בר יהודה הכי אלא מדקאמר בסמוך דאיש מדיר בנו בזמיר עד שיגיע לענות נדרים. ובתרי לישני אמרי' דאית ליה כדי לחנכו במצוות

(א) נראה דל"ל דר"י בר חנינא דמשמע מנא היה שהרי כשכ"ל אמר משמו ור"י בר חנינא שהיה אמורא וכו' ועי' בתוס'. (ב) ופי' מרנז וטוש"ע יו"ד ס"י רמה פטי ה ה' וטוש"ע א"ר ס"י מרמ סעיף ג ופי' מרע סעיף ג ופי' מהפט סעיף א ופי' מרע סעיף ג: